Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

7.4.2020

VN/5189/2020

Metsähallitus
PL 94
01301 VANTAA

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO METSÄHALLITUKSEN JA METSÄHALLITUSKONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEEN AJALTA 1.1.-31.12.2019

Maa- ja metsätalousministeriö esittää valtion liikelaitosten kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä annetun valtioneuvoston asetuksen (160/2004) 6a §:n (muutettu 1403/2004) ja julkisten hallintotehtävien osalta talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n (muutettu 254/2004) mukaisena kannanottonaan seuraavaa.

1. ARVIO TULOKSELLISUUDESTA JA SEN KEHITYKSESTÄ SEKÄ ASETETTUJEN TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA – METSÄHALLITUKSEN LIIKETOIMINTA

1.1. Eduskunnan päätökset ja toteutuminen

Nykyinen Metsähallituslaki astui voimaan 15.4.2016. Lakimuutoksella toteutettiin Metsähallitusta koskevat EU:n kilpailuneutraliteettivaatimukset, jotka liittyvät liiketoiminnan konkurssikelpoisuuteen ja yhteisöverotukseen. Metsähallituksen metsätalousliiketoiminta siirrettiin lailla perustettuun valtion kokonaan omistamaan liikelaitoksen tytäryhtiöön Metsähallitus Metsätalous oy:öön. Tilivuosi 2019 oli nykyisen lain mukaisen Metsähallituksen kolmas kokonainen toimintavuosi.

Metsähallituksesta annetun lain (2016/234) 8 § mukaan eduskunta hyväksyy valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä Metsähallituksen keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet, Metsähallituksen peruspääoman (tuottovaatimuksen alainen liiketoiminnan pääoma) korotuksen ja alennuksen, antaa Metsähallitukselle suostumuksen ottaa liiketoimintansa rahoittamiseksi lainaa ja hyväksyy Metsähallituksen liiketoiminnan osalta tilikauden investointien enimmäismäärän.

Valtion vuoden 2019 talousarviossa on päätetty Metsähallituksen liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet seuraavasti:

Metsähallitus ottaa liiketoimintaa harjoittaessaan ja ohjatessaan tytäryhtiöitä huomioon metsähallituslain mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaadut hyödyt eivät vähene. Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuus säilyy edelleen hyvällä tasolla.

Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioimisen kustannusvaikutus Metsähallituksen toiminnassa oli 77,6 miljoonaa euroa vuonna 2019 (63,2 miljoonaa euroa v. 2018). Kustannusvaikutuksessa on mukana rajoitetun metsänkäsittelyn vaikutukset

puunmyyntituloihin. Kustannusvaikutuksen nousua vuositasolla selittää näin osaltaan raakapuun hyvä hinta vuonna 2019. Metsähallitus julkisti 2019 tilinpäätöksensä yhteydessä näiden velvoitteiden noudattamisen seurantaraportin. Velvoitteiden toteutumista tarkastellaan tarkemmin jäljempänä kohdassa 1.1.1 (Palvelu- ja muut toimintatavoitteet).

Metsähallituksen (emo) liiketoiminnan tulos tilivuodelta 2019 oli 149,4 miljoonaa euroa (105,6 miljoonaa euroa vuonna 2018). Liiketoimintakonsernin tulos 2019 oli 129,4 miljoonaa euroa (125,0 miljoonaa euroa v. 2018). Liiketoiminnan kannattavuus on säilynyt hyvänä.

Vuotta 2019 koskevat Metsähallituslain 8 § mukaiset eduskunnan valtion talousarviossa antamat muut päätökset toteutuivat alla olevan mukaisesti. Kaikkien päätösten osalta on pysytty annettujen valtuuksien puitteissa.

	TAE-valtuus	Toteutuma
Peruspääoman muutokset	0,512 milj.euroa	0,5 milj.euroa
Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä	60 milj. euroa	14,0 milj.euroa (lyhytaik. korollinen velka konsernin ulkopuolelle)
Liiketoiminnan investointien enimmäismäärä Investointisitoumukset	20 milj. euroa 25 milj. euroa	7,7 milj.euroa 4,1 milj. euroa
Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä	3,5 milj. euroa	0,5 milj. euroa

1.1 Maa- ja metsätalousministeriön asettamat keskeiset palvelu- ja muut toimintatavoitteet ja tulostavoitteet sekä niiden toteutuminen

1.1.1 Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitusta ohjataan hallitusohjelman sekä valtioneuvoston talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 25.10.2016 hyväksyttyjen Metsähallitusta koskevia omistajapoliittisten linjauksien mukaan. Maa- ja metsätalousministeriö antoi Metsähallituksen liiketoimintaa vuonna 2019 koskevan ohjauskirjeen 7.2.2019. Seuraavat palveluita ja toimintaa koskevat linjaukset olivat keskeisimpiä Metsähallituksen liiketoiminnassa:

Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisesta saatavat hyödyt (yyv-hyödyt) pysyvät vähintään nykyisellä tasolla. YYV-hyötyjen tuottamiseen käytettyjen panosten vaikuttavuutta kehitetään. Liiketoiminnan rajoitteiden lisäksi yyv-hyötyjä tuotetaan aktiivisilla luonnon- ja vesienhoitotoimilla ja muilla toimenpiteillä.

Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden (YYV) toteuttamista seurataan Metsähallituksen laatiman erillisen raportoinnin perusteella. Erilaisten yhteiskunnan tavoitteiden toteuttaminen on Metsähallituksen toiminnan ja vastuullisuuden ytimessä. Omistajan määrittämillä yhteiskunnallisilla velvoitteilla ja niitä koskevilla tavoitteilla luodaan valtion omistamien alueiden käytön puitteet sille, miten Metsähallitus yhteensovittaa vastuullisesti ilmaston, ympäristön, yhteiskunnan ja kansalaisten tavoitteita. Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet koskevat Metsähallituksen liiketoimintaa mukaan lukien Metsätalous oy ja ne otetaan huomioon Metsähallituksen tulostavoitetta asetettaessa.

Metsähallitus hoitaa ja hallinnoi valtion monikäyttömetsiä päällekkäisen käytön periaatteella. Metsähallituksessa liiketoimintaan kuuluvan metsämaan pinta-alasta 16,5 %:lla (millä on 19,7 % metsätalouden puustosta) on eriasteisia käyttörajoitteita. Vastaavat luvut vuodelta 2018 olivat 15,8 % ja 19,1 %. Metsähallituksen käyttöpuusuunnite oli YYV:n johdosta 2,47 milj. m3 pienempi vuonna 2019 kuin ilman velvoitteiden huomioon ottamista (-2,03 milj m3 v. 2018).

Monimuotoisuuden, virkistyskäytön, saamelaiskulttuurin ja poronhoidon huomioonottamisen takia käyttörajoituksen piirissä olevan metsämaan pinta-ala vuonna 2019 oli yhteensä 592 500 hehtaaria. Tästä pinta-alasta 56,7,% oli kokonaan hakkuiden ulkopuolella tai poimintahakkuiden piirissä ja 43,3 % rajoitetussa käytössä.

Taulukko 1.YYV-pinta-alan ja panostuksen kehitys 2016-2019

	2016	**2017**	**2018**	**2019**
Pinta-ala	524 000 ha	518 000 ha	566 000 ha	593 000 ha
YYV-panostus	56,1 milj. €	55,8 milj. €	63,2 milj. €	77,6 milj. €

Taulukko 2. Velvoitekohtaiset kokonaispanokset vuosina 2018 – 2019, milj. €

Velvoite	**Yhteensä milj.€/v**	
	2018	**2019**
Monimuotoisuus	43,9	55,5
Virkistyskäyttö	12,5	14,4
Porotalous	2,8	3,1
Saamelaiskulttuuri	4,0	4,6
Työllisyys	0,0	0,0
Yhteensä	63,2	77,6

Metsähallituksen monikäyttömetsissä on noin 100 000 luontokohdetta ja noin 30 000 uhanalaisten lajien esiintymää. Vuoden 2019 aikana laajennettiin yhteiskunnallisia velvoitteita koskevia aktiivisia toimia. Monimuotoisuutta lisäävää aktiivista elinympäristöjen hoitoa ovat mm. soiden ennallistaminen, tulen käyttö, paahdeympäristöjen hoito, purojen kunnostus, vaellusesteiden poistaminen virtaavissa vesissä sekä haitallisten vieraslajien torjunta. Aktiivisia luonnonhoitotöitä toteutettiin n. 670 hehtaarilla.

Lahopuun määrää valtion metsissä on lisätty edelleen säästämällä hakkuissa kaikki kuollut puu. Lisäksi tuotettiin hakkuiden yhteydessä tekopökkelöitä noin 100 000 kpl ja jätettiin uudistusaloille metsätalouden uudistetun ympäristöoppaan mukaisia arvokkaita säästöpuita (mm. järeät haavat) keskimäärin 13,4 kpl/ha. Valtion mailla on runsas puolet Suomen metsien koko lahopuumäärästä.

Osana Metsähallituksen vastuullisuusohjelmaa käynnistettiin ilmasto-ohjelma, jolla on neljä päätavoitetta: vahvistaa hiilinieluja ja –varastoja, turvata ekosysteemipalveluiden toimivuutta, tuottaa uusiutuvia raaka-aineita ja tarjota mahdollisuuksia uusiutuvan energian tuottamiseksi sekä säästää ja korvata fossiilisia raaka-aineita Metsähallituksen omassa toiminnassa.

Osana ilmasto-ohjelmaa perustettiin kolme jatkuvan kasvatuksen havaintoaluetta lisäämään tietoa ja käytännön kokemusta peitteisen metsätalouden harjoittamisesta laajoilla alueilla.

YYV-hyötyjen tuottamiseen käytettyjen panosten vaikuttavuus on lisääntynyt vuonna 2019 kun YYV-alueet ovat kasvaneet ja rahallinen panostus lisääntynyt. Vaikuttavuutta on kehitetty myös esimerkiksi ajantasaistamalla alue-ekologista verkostoa, josta saadaan tietoa mm. talousmetsien ekologisten käytävien ja tukialueiden merkityksestä ja kytkeytyneisyydestä suojelualueisiin. Alueellisten ajantasaistamisprojektien tuloksena metsien käsittelyssä pystytään ottamaan huomioon entistä paremmin luonnon monimuotoisuus, virkistyskäyttö ja porotalous. Päivitetty verkosto auttaa myös kohdentamaan luonnonhoitotoimet kustannustehokkaasti ja oikeisiin kohteisiin. Kansalaiset voivat tarkastella verkostoa Metsähallituksen ylläpitämässä Retkikartta.fi –palvelussa.

Metsähallituksen hallinnassa olevan valtion maa- ja vesiomaisuuden hallinta hoidetaan yhtenä kokonaisuutena valtion kiinteistöstrategian mukaisesti. Alueiden käyttö suunnitellaan luonnonvarasuunnitelmien avulla yhtenä kokonaisuutena tavoitteena mahdollisimman suuri yhteiskunnallinen kokonaishyöty ja kustannustehokkuus.

Lapin luonnonvarasuunnitelma 2019-2024 valmistui ja saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnittelua valmisteltiin. Luonnonvarasuunnittelu on valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin kestävän käytön suunnittelua, missä yhteensovitetaan erilaisia tavoitteita. Prosessi on laajasti osallistava ja suunnitelma laaditaan yhdessä sidosryhmien kanssa. Valtion maiden ja vesien hallinta perustuu niiden monikäyttöön, minkä edistämisessä kaikilla Metsähallituksen vastuualueilla (liiketoiminta, kiinteistökehitys, luontopalvelut ja eräpalvelut) on oma roolinsa.

Virkistyshyötyjen seurannassa pilotoitiin matkapuhelinverkon anonymisoidun datan hyödyntämistä kävijäseurannassa. Toteutettiin Luonnonhoidon tarveselvitys –projekti, jossa arvioitiin Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaassa kuvattujen elinympäristöjen aktiivisen luonnonhoidon ekologista tarvetta valtion metsätalouskäytössä olevilla alueilla. Luoto –hanke sopimustenhallintajärjestelmän uudistamiseksi käynnistyi. Valtion retkeilyalueiden kehittämistä jatkettiin yhdessä ohjaavien ministeriöiden kanssa. Vastikkeellinen opetusmetsämalli otettiin käyttöön.

1.1.2 Tulos ja tuloutustavoite

Metsähallitusta koskevien omistajapoliittisten linjausten mukaisesti:

Liiketoimintojen on oltava kannattavia ja tuotettava niihin sijoitetulle pääomalle kohtuullinen vuotuinen tuotto ja tasainen tuloutus omistajalle. Kannattamattomiksi osoittautuneista liiketoiminnoista tai niiden osista luovutaan. Sijoitetun pääoman tuotto nousee 4,6%:iin vuoteen 2020 mennessä.

Metsähallituksen (emo) liiketoiminnan tulos tilivuodelta 2019 oli 149,4 miljoonaa euroa (105,6 miljoonaa euroa vuonna 2018). Liiketoimintakonsernin tulos 2019 oli 129,4 miljoonaa euroa (125,0 miljoonaa euroa v. 2018). Metsähallitus Metsätalous oy:n liikevaihto 2019 oli 335,1 miljoonaa euroa (335,5 miljoonaa euroa v. 2018) ja yhtiön tulos tilikaudelta 20,9 miljoonaa euroa (39,0 miljoonaa euroa v. 2018).

Myös muut liiketoiminnan tytäryhtiöt Siemen-Forelia ja MH-Kivi tekivät positiivisen tuloksen tilivuonna 2019.

Sijoitetun pääoman tuotto liiketoiminnan peruspääomalle oli 5,6%.

Metsähallitus maksoi vuonna 2019 tuloutusta valtion kassaan 102,895 miljoonaa euroa.

Tilikautta 2019 koskien maa- ja metsätalousministeriö asetti Metsähallituksen liiketoiminnalle seuraavat tavoitteet:

Metsähallituksen liiketoiminnan tulostavoitteeksi vuodelle 2019 asetetaan 148,9 milj. euroa, mikä vastaa 5,6 prosentin tuottoa liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle. Metsähallitus tulouttaa 2019 tuloksesta ja kertyneistä voittovaroista valtiolle 138,9 milj. euroa vuoden 2020 aikana. Valtioneuvosto päättää lopullisesti v. 2019 tuloksesta tehtävästä tuloutuksesta tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä keväällä 2020. Tuloutustavoitteen saavuttamiseksi Metsähallitus jatkaa valtion toiminnan ja talouden kannalta epätarkoituksenmukaisen maan myyntiä ja parantaa liiketoiminnan kannattavuutta sekä toiminnan tehokkuutta.

Metsähallituksen liiketoiminnan tulos 149,4 miljoonaa euroa ylittää hieman 2019 ohjauskirjeessä asetetun tavoitteen ja ylittää selvästi 2019 talousarviossa olleen alustavan tavoitteen 110,1 miljoonaa euroa. Sijoitetun pääoman tuotto tilikaudella oli 5,6 %. Tilivuonna 2019 liiketoimintakonsernin kannattavuus parantui edelleen hieman.

Kiinteää omaisuutta myytiin 16,8 miljoonalla eurolla tilikaudella 2019. Tästä suurin osa (15,3 miljoonaa euroa) oli maa-ja vesialueiden myyntejä.

Liiketoiminnan kertyneet voittovarat liikelaitoksen taseessa olivat tilikauden lopussa 152,1 milj. euroa. Metsähallituksen hallitus esittää tuloutettavaksi valtion kassaan vuoden 2020 aikana vuoden 2019 ohjauskirjeessä asetetun tuloutustavoitteen mukaiset 138,9 miljoonaa euroa. Voittovarat mahdollistavat esitetyn suuruisen tuloutuksen maksamisen.

2. ARVIO TULOKSELLISUUDESTA JA SEN KEHITYKSESTÄ SEKÄ ASETETTUJEN TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA – METSÄHALLITUKSEN JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT

2.1. Talousarviorahoitus ja julkisten hallintotehtävien tulot vuonna 2019

Eduskunta myönsi vuoden 2019 talousarvioissa momentille 30.64.50 (Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät) 7 507 000 euroa käytettäväksi

1) Metsähallitusta koskevan lain (234/2016) 5 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen

2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää 1) kohdassa mainittuihin julkisiin hallintotehtäviin Metsähallitukselle kertyvät ne julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan. Näitä oli vuonna 2019 6,66 miljoonaa euroa (6,17 m € v.2018)

Taulukko 1: Julkisten hallintotehtävien toteutuneet bruttomenot 2018—2019 tehtävittäin ja rahoitustyypeittäin

Prosessit ja tehtävät (1 000 euroa)	MMM	YM	Muut rahoituslähteet	Menot yht.	Menot yht.
	30.64.50	**35.10.52**		**2019**	**2018**
Yhteiset menot	454	2 634	997	4 086	4 165
Luonnon- ja kultt.perinnön suojelu	106	8 001	5 192	13 299	11 715
Luonnon matkailu- ja virkistyskäyttö	4 671	19 856	9 477	34 004	33 062
Alueiden hallinta	202	3 021	451	3 674	5 264
Eräasiat	1 983	6	7 836	9 825	8 588
Siemenhuolto	325	0	0	325	366
MENOT YHTEENSÄ	7 741	33 518	23 954	65 213	63 160

Julkiset hallintotehtävät –yksikön vuosivaihto oli 62,5 miljoonaa euroa (62,2 miljoonaa euroa vuonna 2018) ja laskennallinen tulos tilikaudelta 2019 -1,666 miljoonaa euroa (-1,383 miljoonaa euroa v. 2018), joka siirrettiin tilinpäätöksessä muun oman pääoman muutokseksi. Julkisten hallintotehtävien yksikön henkilötyövuodet olivat tilikaudella 2019 480 (498 htv v. 2018).

Metsäpuiden Pohjois-Suomen siemenen varmuusvarastosta myytiin siementä yhteensä 1 614 kiloa, josta kertyi myyntituloa 845 000 euroa.

2.2. Omistajapoliittiset linjaukset

Talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 25.10.2016 hyväksytyissä Metsähallitusta koskevissa omistajapoliittisissa linjauksissa seuraavat palveluita ja toimintaa koskevat linjaukset ovat keskeisimpiä MMM:n toimialaan kuuluvien Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoidossa:

Luontopalvelut (JHT) parantaa tuottavuutta ja lisää toiminnan vaikuttavuutta.

Metsähallituksen omistajapolitiikan, strategian ja toimintaympäristön muutokset edellyttävät jatkuvaa toimintatapojen tarkastelua ja kehittämistä. Tulossopimuksen tavoitekartta ja siihen liittyvä mittaristo päivitettiin yhteistyössä ohjaavien ministeriöiden kanssa. Polku-projektinjohtamismalli otettiin käyttöön ja uudistettiin projektisalkkurakenne. Metsähallitus on mukana kymmenissä EU-projektissa ja saa EU:lta näihin rahoitusta useaa erilaista kanavaa pitkin. Toiminnan strategialähtöisyyden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tulevaisuudessa pyritään rakentamaan aiempia suurempia projektikokonaisuuksia. Toiminnan kokonaistuottavuusindeksi oli 77,91 (99,55 v. 2017-2018). Kokonaistuottavuuden laskun osasyynä oli uuteen hallitusohjelmaan liittyvien mittavien tulevaisuusinvestointien valmistelu syksyllä 2019.

Luontopalvelut (JHT) kehittää valtion alueiden matkailu- ja virkistyskäyttöä sekä erätalouskäyttöä kysyntälähtöisesti siten, että alueiden hyvinvointivaikutukset kasvavat ja yrittäjille luodaan lisää liiketoimintamahdollisuuksia.

Käyntimäärät maastossa nousivat 2% ja asiakastyytyväisyys säilyi korkeana. Myös paikallistaloudelliset vaikutukset kasvoivat edelleen. Kävijälaskentaa tehostettiin ja panostettiin palvelumuotoiluun. Uudet vetovoimaiset reittituotteet ovat monipuolistaneet kysyntää. Verkkopalveluiden mobiilikäyttö kasvoi voimakkaasti. Matkailu- ja virkistyskäytön kestävyyden seuranta käynnistettiin tärkeimmillä kohteilla.

Eräpalvelut-vastuualue (JHT) toimii erävalvonnassa tiiviissä yhteistyössä muiden valvontaviranomaisten kanssa, kehittää valvontamenetelmiä ja ennaltaehkäisee luonto- ja erärikollisuutta kaikilla valtion mailla.

Erävalvontatapahtumia oli tilivuoden aikana 9861 kappaletta. Laillisuus- ja luvallisuusrikkeitä todettiin 9,5%:ssa tarkastuksista. Alueellisten viranomaisyhteistyöverkostojen perustamisesta sovittiin rajavartioston ja poliisin kanssa.

2.3. Vaikuttavuus- ja tulostavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Omistajapolitiikasta johdetut ja valtion vuoden 2019 talousarviossa esitetyt Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien vaikuttavuus- ja tulostavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Vaikuttavuustavoite: Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista
Tulostavoitteet: Kehitetään erävalvonnan viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä uusia yhteistyömalleja riistakonsernin ja kalatalouskentän toimijoiden kanssa. Osallistutaan vaelluskalojen elinkierron palauttamiseksi tehtäviin hankkeisiin. Uudistetaan riistatieto- ja saalispalautejärjestelmä
Erätarkastajat työskentelivät yhteistyössä poliisin ja rajavartiolaitoksen kanssa. Tarkastusten yhtenä painopisteenä oli 2019 maastoliikenteen valvonta. Uusi riistansuunnittelujärjestelmä otettiin käyttöön ja eräluvat.fi palveluun lisättiin kalastusohjeistusta. Uusia koskien kunnostuksia (mm. kutusoraikkoja) kalakantojen elvyttämiseksi tehtiin eri puolilla Suomea. Vaelluskalaesteiden purkua jatkettiin. Osallistuttiin LIFE-hankkeisiin osana metsäpeuran ja suden kannanhoitoa.

Vaikuttavuustavoite: Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia
Tulostavoite: Tarjotaan kansalaisille kattavasti metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla ja seurataan toiminnan vaikuttavuutta. Varmistetaan, että asiakastyytyväisyys säilyy hyvänä. Viestitään tehokkaasti riista- ja kalakantojen hoidosta sekä valtion retkeilyalueiden ja muiden valtion alueiden käyttömahdollisuuksista edistäen luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia

Metsästäjien ja kalastajien yhteenlaskettu eräpäivien lukumäärä lisääntyi ja lupien myynti kasvoi. Myös eräilyn aluetaloudelliset vaikutukset kasvoivat ja asiakastyytyväisyys säilyi korkeana. Sähköisten palveluiden (luontoon.fi, retkikartta.fi) kehittämistä jatkettiin, erityisesti mobiiliversioiden osalta. Aloitettiin Kalavaltio-hanke yhteistyössä LUKE:n ja SYKE:n kanssa.

Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä
Tulostavoitteet: Luodaan edellytyksiä luontomatkailulle ja luonnon virkistyskäytölle parantamalla käytön kannalta keskeisten retkeilyalueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä sekä seurataan näiden alueiden taloudellista merkitystä ja muita hyötyjä. Viestitään luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja käyttömahdollisuuksista edistäen luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia. Osallistutaan Metsähallituksen retkeilyalueselvityksen laadintaan.

Luonto- ja virkistyskohteiden korjausta ja kunnossapitoa jatkettiin suunnitelmien mukaan. matkailun ja virkistyskäytön kestävyyden seuranta aloitettiin. Ruunaan retkeilyalueen yleissuunnitelma valmistui. Retkeilijän ABC-tietopaketti uusittiin. Viestinnällä edistettiin mm. kävijämäärien tasaisempaa jakautumista ruuhka-aikojen ulkopuolelle.

Taulukko 7. Metsähallituksen Luontopalveluiden toiminnan keskeisiä tunnuslukuja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla vaikuttavuustavoitteittain:

Määrälliset tavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö	**2019**	**2018**
Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista		
Laillisuusrikkeiden määrän suhde erävalvontatapahtumiin, %	9,5	9,8
Erävalvontatapahtumien määrä	9 861	8 650
Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia		
Metsästys ja kalastusasiakkaiden eräpäivien lukumäärä	487 559	465 657
Metsästysluvat (kpl)	71 398	65 149

Kalastusluvat (kpl)	94 121	87 883
Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä		
Luontokeskusten, maastopalveluiden ja lupa-asiakkaiden asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	4,2	4,1
Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden, luontokeskusten, historiakohteiden ym. käynnit (milj. kpl)	6,3	6,1

3. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN PERUSTEIDEN ASIANMUKAISUUS OHJAUKSEN JA TULOSVASTUUN KANNALTA SEKÄ MINISTERIÖN EHDOTUS KEHITTÄMISTARPEISTA

Metsähallituksen ja metsähallituskonsernin tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta 1.1.-31.12. 2019 sisältävät Metsähallituksen kirjanpidosta, tilinpäätöksestä, erillisestä kirjanpidosta ja erillisestä tilinpäätöksestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1368/2016) mukaiset tiedot. Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden seurannasta 2018 on julkaistu erillinen raportti. Raportointi tarjoaa kokonaisuutena hyvät edellytykset ohjaukselle ja tuloksellisuuden seurannalle.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien raportointi on sisällöllisesti kattavaa ja laadullisesti korkeatasoista ja antaa tarvittavat tiedot julkisten hallintotehtävien tuloksellisuuden, ohjauksen ja tulosvastuun kannalta.

Raportoinnin sisältöä on kehitetty yhteistyössä ohjaavien ministeriöiden kanssa.

Riskienhallinnasta raportoidaan Metsähallituksessa osana tilinpäätöstä. Riskejä hallitaan Metsähallituksessa erikseen määritetyn riskienhallintaprosessin avulla. Metsähallituksen toiminnan keskeiset ulkoiset ja sisäiset riskit on tunnistettu. Metsähallituksen suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Johtoryhmätasolla pidetään vuosittain riskienhallintatyöpaja.

4. METSÄHALLITUKSELLE OSOITETUT JATKOTOIMENPITEET TILINPÄÄTÖKSEN JOHDOSTA JA TULOKSELLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Metsähallituksen vuosi 2019 oli jälleen hyvä ja liikelaitoksen tuloksellisuus ja tuottavuus ovat kehittyneet edelleen tilikauden aikana. Valtioneuvosto korotti 24.1.2019 Metsähallitus Metsätalous oy:n valtion metsistä Metsähallitukselle maksamaa vuotuista käyttöoikeuskorvausta 80 miljoonasta eurosta 95 miljoonaan euroon. Tämä lisäsi Metsätalous oy:n kustannuksia ja vastaavasti paransi Metsähallituksen liiketoiminnan tulosta vuonna 2019.

Metsähallitus tulouttaa valtiolle vuoden 2019 tuloksesta 139 miljoonaa euroa vuonna 2020. Lisäksi tytäryhtiö Metsätalous Oy ja muut liiketoiminnot maksavat tuloksistaan yhteisöveroa valtiolle.

Metsätalouden kannattavuus säilyi hyvällä tasolla ja matkailu- ja tuulivoimakohteiden kysyntä jatkui vilkkaana.

Julkisten hallintotehtävien osalta tavoitteet täytettiin hyvin. Luontokohteiden kävijämäärät nousivat, erävalvontaa tehostettiin ja metsästys- ja kalastuslupamyynti kasvoivat. Myös retkeilyrakenteiden korjausvelkaan saatiin lisärahoitusta.

Vuoden 2019 tilinpäätös ja tuloksellisuuden parantaminen eivät anna aihetta erityisiin jatkotoimenpiteisiin.

5. TOIMENPITEET METSÄHALLITUKSEN TILINPÄÄTÖKSEN JOHDOSTA JA TUOTTAVUUDEN PARANTAMISEKSI

4.1. Maa- ja metsätalousministeriön toimenpiteet

Maa- ja metsätalousministeriö pyrkii varmistamaan tulosohjauksellaan hallitusohjelman, omistajapoliittisten linjausten sekä eduskunnan Metsähallitukselle asettamien tavoitteiden toteuttamisen ja edistämään toiminnan strategialähtöisyyttä, yhtenäisyyttä ja tehokkuutta sekä julkisen rahoituksen riittävyyttä Metsähallituksessa. Erityisesti painotetaan entistä parempaa yhteensovittamista Metsähallituksen toiminnassa sekä ilmastonmuutoksen hillintään ja monimuotoisuuden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa yhteistyönsä kehittämistä ympäristöministeriön kanssa Metsähallituslain toimeenpanossa ja tulkinnoissa sekä Metsähallituksen ohjauksessa. Julkisten hallintotehtävien tulossopimusta kehitetään monivuotisempaan suuntaan.

Metsähallituksen omistajapolitiikkaa valmisteltiin ohjaavien ministeriöiden ja MH:n yhteistyönä vuonna 2019. Luonnoksessa uudeksi omistajapolitiikaksi korostuvat Metsähallituksen toiminnan entistä parempi yhteensovittaminen sekä ilmastonmuutoksen hillintään ja hiilensidontaan ja –varastointiin liittyvät tavoitteet. Tarkoitus on hyväksyttää omistajapolitiikka seuraavalle suunnittelukaudelle kevään 2020 aikana.

4.2. Valtioneuvoston toimenpiteet

Valtioneuvosto vahvisti 16.4.2020 Metsähallituksen ja Metsähallituksen konsernin tilinpäätöksen ajalta 1.1.-31.12.2019. Liikelaitoksen liiketoiminnan voittovarat olivat 152 111 535,52 euroa. Valtioneuvosto päätti, että Metsähallitus tulouttaa liiketoiminnan voittovaroista **138 900 000 euroa** valtiolle vuonna 2020. Päätös on Metsähallituksen hallituksen esityksen mukainen. Lisäksi valtioneuvosto päätti, ettei Metsähallituksen toiminta ja talous ajalta 1.1.-31.12.2019 aiheuta muita toimenpiteitä.

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Neuvotteleva virkamies Leena Arpiainen

Tiedoksi:

valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö